

Bà mụ búp bê

Tiếng khóa cổng lách cách. Tiếng càu nhàu của con dâu ông. Tiếng xe nổ. Đó là những âm thanh cuối cùng mà ông lão đợi. Ông biết chúng đã đi làm, hai con bé đã đi học và bây giờ ông và con Lữ sẽ tự do trong ngôi nhà vắng lặng.

Ông chui ra khỏi cái hộp của ông, một cái buồng nham nhở, hai mặt tựa vào hông tường và bếp, một mặt che tấm ván ép, một mặt trống hoác làm cửa ra vào. Ông đã quen đổi chỗ từ hai mươi năm nay khi con ông trở thành chủ nhân trong ngôi nhà của cha mình. Từ lầu đến trệt, từ phòng trước đến phòng sau, từ phòng rộng đến phòng hẹp và bây giờ thì kể bên bếp. Lần này thì chính ông đề nghị:

- Bây để tao xuống nhà sau ngủ. Tao hay đi tiểu đêm mà cửa thì bây khóa.

- Không khóa để ông đi ra, kẻ trộm đi vào à?

Con ông càu nhàu. Còn vợ nó thủng thỉnh:

- Mùa hè nằm đó khác chi hứng gió biển.

Nằm đó là nằm ở nhà ngang nối liền nhà trên với bếp. Có mái nhưng tường không che chắn kín đáo. Thông lộng. Con ông che tạm cho ông cái buồng này và bảo:

- Thử thử con xây thành phòng.

Tối đến khi cánh cửa thông đã khép, cắt ông với thế giới “trên nhà”, ông thấy dễ chịu khi được một mình với yên tĩnh và bóng tối. Ông có thể ngắm mảng trời sao nhấp nháy. Vầng trăng viên mãn tròn đầy. Cả lúc trăng mỗi cuối trời thiu thiu ngủ. Cả lúc bóng cây vật vã vào nhau trong đêm mưa gió. Cũng còn dễ chịu hơn rón rén đái vào bô từng tí từng tí để tiếng nước tiểu không làm dẫu con thức giấc, còn hơn níu tiếng đàng hăng cứ chực vọt ra khỏi họng. Ở đây ông có thể tự do đi lại, uống nước khi không ngủ được. Người già uống nhiều hơn ăn. Ông có thể uống trà trừ bữa.

Nhắc trà ông lại nhớ chén - cái chén sứ men lam bát tuần mã ông thường dùng nay cất trong tủ buýp-phê trên nhà. Ông có thói quen vừa uống trà vừa ngắm cái vẽ dữ dằn tuần vĩ của tám con ngựa ở tám tư thế khác nhau. Nét vẽ sống động bằng màu xanh đậm mà vẫn trong như ngọc bích. Men trắng xanh lơ quý phái. Trà sóng sánh vàng bốc khói. Tám con ngựa oai phong lắm liệt. Uống trà trong chén ấy mới tuyệt làm sao!

Nhưng chúng nói phải. Chén quá quý mà tay mình thì run. Vỡ uống lắm! Để còn mà ngắm. Ông lão lại chép chép cái miệng móm mém rồi đi tìm con Lữ. Nó cũng đang kéo lê đôi chân cong vồng, nhỏ như cây sậy đi tìm ông. Nó ngủ trên kia nhưng khi cả nhà đi hết, nó được thả xuống cho ông.

Con và dẫu ông mắc một chứng bệnh kì dị - bệnh sạch. Đi làm về là chúng dọn dẹp lau chùi bóng như lau như li. Đồ không dám dùng. Ngồi không dám dựa. Con cái không được chơi làm bắn đồ đạc bóng lộn. Chúng làm cực nhọc nhưng không thuê người giúp việc vì sợ thêm người thêm bẩn. Vả lại đời nay biết đâu mà tin.

Con Lữ toét miệng cười khi hai ông cháu giáp mặt nhau. Ông đến công nó. Ngó nó lết mà thương. Ông ngồi chồm hồm cho nó bá cổ. Con Lữ nằm ẹp trên lưng ông và hai ông cháu đi đến cái bàn để thức ăn sáng. Con Lữ vừa ăn vừa “khóc” như mọi khi. Cũng như mọi khi, nó vừa ăn vừa đút cho con búp bê trụi tóc, gãy tay của nó. Cha mẹ nó chẳng chờ đợi nó ở ngôi nhà này. Họ đợi một đứa con trai. Mẹ nó đã quay lưng khóc khi bà đỡ chia ra một đứa bé gái nhăn nheo, đau khổ như bà cụ. Đứa con gái thứ ba. Lại xấu xí. Lại thiếu cân, thiếu tháng. Lại bị què sau trận sốt tê liệt khi lên hai. Đôi khi người mẹ cũng ăn năn. Giá chăm chút nó như hai đứa trước, tiêm phòng đầy đủ. Thôi thì lỡ rồi. Lỡ sinh. Lỡ quên. Người ta gọi nó luôn là con Lữ. Con Lữ lại bị một

cái gì đó ở tuyến lệ nữa. Nước mắt cứ ri rỉ ngay cả lúc nó cười. Trong ngôi nhà sạch bóng, tươm tất này, nó và ông thật lạc điệu - xấu xí, vô dụng. Ông đọc điều đó trong những cái nhìn.

Ăn xong, hai ông cháu ngồi chơi trên chiếc ghế mây dưới bóng cây. Một già, một trẻ có thể ngồi đó suốt buổi cho đến khi tiếng khóa lách cách trở lại. Con Lữ lắng nghe ông nói, không hiểu, không khen chê. Nó chỉ nghe rồi thường bắt lấy tiếng cuối của ông làm tiếng đầu của nó. Tuổi tác có nghĩa gì khi mọi sự đều trở về. Tóc trở màu, con người lại là một đứa trẻ - yếu đuối, bất lực, sợ hãi... Thường ông kể chuyện cho nó nghe - chuyện đời xưa, đời nay, bày cho nó đếm, nó đọc. Còn nó bày cho ông chơi bán hàng bằng lá, chơi búp bê.

Sáng nay mặt con Lữ đầy vẻ nghiêm trọng. Nó cứ nhìn chăm chăm con búp bê cũ kĩ hai đời chị quẳng lại cho nó và bảo ông:

- Sáng nay con búp bê sẽ đẻ con!
- Sao cháu biết?
- Nó nói.
- Nó nói sao?
- Nó nói nó đau bụng. Con nó ở chật bụng nó.

Ông lắc đầu. Bao giờ con bé cũng ao ước con búp bê đẻ. Mẹ nó biết đẻ. Con mèo biết đẻ thì sao con búp bê

không để được? Nó sẽ để một con búp bê tóc vàng, má hồng và lạnh lặn. Đôi khi cả một bầy búp bê.

Giá mình có thể “để” cho con Lữ một con thế nhỉ! - Ông lão lẩn thần nghĩ. Tia mắt già nua đậu trên con Lữ, đậu trên những chiếc lá vàng nâu nằm uể oải trên mặt đất.

- Ông thấy không? - Con Lữ lắc tay ông. - Bụng con búp bê bự chác. Nó đựng đầy con. Nhưng con nó làm sao ra được?

- Thì... thì... cũng như bà cho ra ba cháu, mẹ cháu cho ra cháu. Có một bà tiên, người ta gọi là bà mẹ.

- Thế bà mẹ của búp bê đâu?

- Cháu đấy!

- Bà mẹ phải làm gì?

- Gối lên chân ông ngủ và đợi.

- Cháu không ngủ! - Con bé lắc đầu quảy quậy.

Ông nhớ lại lúc con mèo mun để. Con bé không chịu ngủ ngồi đợi xem *em bé mèo*.

- Cháu không ngủ.

Con bé lặp lại, nhìn ông bướng bỉnh. Chính lúc ấy ông mới thấy mắt con Lữ đẹp vô cùng - trong như nước hồ thu, ươn ướt. “Giống hệt mắt bà ấy.” Ông lão thì thầm.

- Bà ấy nào?

- Bà cháu.

Rồi ông lão nhìn đăm đăm vào khoảng trống trước mặt, dường như bà hiện ra ở đó, mãi mãi tuổi thanh xuân với những dải nước màu đen sóng sánh, đôi mắt óng ánh nắng, má mịn căng như lụa.

- Ông ơi, sao con búp bê lâu để thế?

Bóng bà tan biến. Con Lỡ nhìn ông chăm chú.

- Ơ! Mắt ông cũng có nước như cháu. Mắt ông lại nhăn thêm nữa. 1, 2, 3... 10... 15 nhiều quá đếm bắt mệt.

- Tại năm tháng đó cháu. Năm tháng đi qua để lại dấu vết. Ông đã sống quá nhiều năm tháng rồi.

Và bà lão lại hiện ra... một bà lão khô héo. Khuôn miệng cay đắng thốt những lời cay nghiệt. Cái lưng nằm liệt lở lói. Đôi mắt mờ đục chất ngất mệt mỏi.

- Ông cất năm tháng ở đó à? Hết chỗ ông cất ở đâu?

- Khi đó ông chết.

- ĐỪNG... cháu sẽ chơi với ai? - Miệng con bé mếu xệch. - Ông đừng chết. Cháu sẽ cất giùm ông nếu ông hết chỗ. Ông đừng chết!

- Chưa chết đâu! Con búp bê gọi cháu kia!

Con bé quên ông. Nó quay qua con búp bê mất tay:

- Mày đau bụng hả? Mày sẽ để con thôi. Để một con búp bê tóc vàng đẹp như công chúa, không trụi tóc, cụt tay như mày. Con mày sẽ đẹp giùm mày.

Con mày sẽ đẹp giùm mày. Chao ôi, con Lữ nói câu hay quá! Ông nhìn cháu ngạc nhiên. Ông nhìn hai cẳng chân cong vòng, thân hình èo uột, mái tóc lơ thơ và chợt nhận ra nó không ngô nghê như hai con chị, rằng ông quá hoài phí thời gian để hiểu bản chất là cái người ta không thể học được. Ôi con Lữ của ông! Từ khi bà mất đi, lòng ông nguội lạnh. Chính con bé què quặt, ốm yếu này đã hâm nóng nó lại. “*Ai mặc đại ư tâm tử*” - Mọi sự đau xót không gì bằng nguội lạnh con tim. Thật đúng!

- Đúng là con búp bê sắp để phải không ông?

- Ừ.

- Nhưng lâu quá! - Con bé rên lên nhìn ông nôn nóng.

Con mày sẽ đẹp giùm mày. Con người được cứu vãn nhờ sự tái sinh. Ông không thể dập tắt niềm tin ấy của con Lữ. Ông lão trầm ngâm suy nghĩ rồi đứng phắt dậy:

- Nó sẽ đẻ! - Ông lão đồng dục tuyên bố. - Có điều cháu phải kiên nhẫn chờ. Ông đi mời bà mụ đây. Cháu sẽ giúp ông bằng cách ngồi yên với con búp bê trên ghế.

- Mau lên ông! Cháu sẽ ngồi yên mà!

Con bé rớt rít giục. Ông lão tắt tả đi ra cổng rồi đột nhiên khựng lại, quay lui. Cả hai ông cháu tuyệt vọng nhìn cái ổ khóa cổng to tướng. Con Lữ bắt đầu thút thít.

- Đừng khóc! Ông có cách rồi.

Ông đến bên cái ghế cao mà con ông vẫn dùng để tĩa hoa giấy. Ông kéo nó sát bờ rào và dặn con Lỡ lần cuối trước khi leo lên:

- Nhớ ngồi yên. Đừng tụt xuống té!

- Nhanh nhanh ông nghe!

Ông già bắt đầu trèo lên chiếc ghế cao. Chân ông run run, lóng nga lóng ngóng nhưng lòng ông rạo rức. Thằng bé nghịch ngợm trong ông hồi sinh - cái thằng cu Đen thể không đặt chân xuống đất khi ở nhà một mình. Nó chỉ nhảy, từ bàn qua ghế, từ ghế qua giường...

Ông ngồi trên bờ tường nhìn xuống đường. Bây giờ ông phải xuống đó không có ghế. Ông xoay người, bấu tay vào gờ tường. Cứ nghĩ mình đi-ngược-lại. Ông vừa lóng ngóng tụt xuống vừa lăm bắm và niềm vui lẫn sợ của thằng cu Đen trèo tường trốn đi chơi làm tim ông đập thình thịch. Thời gian không thực có. Nhảy đi, cu Đen! Nửa thước chứ mấy! Ông lão nhảy. Thằng cu Đen tào tợn vỗ tay. Còn ông đau quá khuyu xuống.

Ông ngồi bệt xuống mặt đường nhưng sức nhớ con Lỡ, ông đứng dậy vịn tường bước khập khiễng. Để đỡ đau, ông tụt dép cầm tay. Có mấy năm rồi ông không ra đường. Phở xá bây giờ lạ quá hoa cả mắt. Ông lại là đứa con nít sợ lạc trước dòng người và xe cộ nườm nượp.

* * *

- Nằm yên đó. Ông sẽ về bây giờ với bà mẹ và mày sẽ hết đau bụng, sẽ đẻ cho tao một con búp bê tóc vàng lành lặn.

Con Lỡ thắm thì với con búp bê. Nó thấy buồn đái nhưng nó nhớ lời ông dặn không được rời con búp bê, không tụt xuống đất.

- Mày cũng khó chịu thế chứ gì. Như tao buồn đái thế thôi.

Con bé ôm bụng nhăn nhó. Con búp bê mở to đôi mắt biếc có hàng lông mi cong vút nhìn trời.

- Chịu khó đi rồi con mày sẽ đẹp giùm mày. Con mày không trụi tóc, gãy tay như mày. Chân tao không giống mọi người. Tao không làm đẹp cho mẹ nên mẹ không thương tao.

Con bé thở dài. Hoa nắng nhảy nhót trên áo nó. Con búp bê nhắm mắt ngủ. Con bé cũng thiu thiu...

Khi con Lỡ mở mắt, điều kì diệu đã xảy ra. Ông ngồi cạnh nó. Con búp bê tóc vàng, má hồng lành lặn nằm bên con búp bê trụi tóc, mất tay. Còn nó, nằm trên vũng nước tiểu.

- Ôi, nó đẻ rồi! Thế bà mẹ đâu? Cháu muốn cảm ơn bà.

- Bà mẹ đi rồi. Bà vội đi đỡ đẻ cho con búp bê khác.

- Sao ông không thức cháu?

Rồi nó nhìn cái quần ướt sũng, bễn lễn:

- Cháu không định tè trong quần...

Ông vừa cười vừa nhăn mặt. Nom ông là lạ, nửa như nó, nửa như ông.

Ông lão ngồi thở, ông còn mệt và đau chân. Khó lòng tưởng tượng những gì ông làm sáng nay. Nó cũng kì diệu và khó nhọc như con-búp-bê-để-con vậy.

Con Lỡ nhìn sững con búp bê tóc vàng. Nó đẹp mê hồn. Nó không như con mèo mới đẻ, lông bết dính và mắt nhắm tịt.

- Mày thích lắm nhỉ! Bây giờ mình có ba người. Ban ngày thêm ông là bốn. Tao sẽ giấu mày trong chăn. Hai chị tao mà thấy họ lấy mày mất.

Đêm đó ông lão không ngủ được. Ông gác hai cái cẳng đau nhức, mỗi nừ lên thành giường. Ông đã đi bộ đến mấy con đường với cái chân đau. Chính thằng cu Đen táo tợn, bướng bỉnh ấy đã kéo ông đi đến cửa hàng búp bê. Ông thò tay vào ngực. Bà vẫn nằm yên trong đó, gối trên ngực ông. Chỉ khác là bức chân dung hồi trẻ của bà lỏng trong trái tim bằng ngọc bây giờ không được đeo sợi dây chuyền vàng nữa, nó được thay bằng một sợi dây rút từ bao xi măng. Trong bóng tối, đôi mắt đẹp như mắt con Lỡ nhìn ông cười có đuôi. Ông mơ màng thấy thằng cu Đen kéo một đoàn tàu - một ông lão cà nhắc, một con bé cà thọt, một bà lão muôn thuở tuổi đôi mươi!

